

—
Верховний
Суд

ОГЛЯД РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

За період з 11.02.2019 по 15.02.2019

2019/4

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

Дата прийняття:	12/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	12/02/2019 (Комітет)
Назва:	CASE OF CARPOV v. THE REPUBLIC OF MOLDOVA (Application no. 6338/11)
Зміст:	18 грудня 2009 року у цивільній справі, порушеній за позовом заявника до юридичної особи, про відшкодування шкоди суд постановив рішення на користь позивача та вирішив стягнути з компанії-відповідача суму компенсації матеріальної та моральної шкоди. Судове рішення набуло законної сили, а виконавчий лист видано, відповідно, 11 січня 2010 року. Надалі компанія-відповідач була визнана неплатоспроможною і щодо неї розпочали ліквідаційну процедуру. Керуючий ліквідаційної комісії вніс присуджені заявникові суми до реєстру вимог кредиторів. 26 квітня 2010 року ліквідатор подав апеляційну скаргу на рішення суду від 18 грудня 2009 року. Незважаючи на аргументи заявника щодо спливу строку на апеляційне оскарження, який становив 20 днів з дня постановлення рішення, а також обізнаності ліквідатора про це рішення суду раніше, апеляційний суд відкрив провадження за скаргою ліквідатора, задовольнив вимоги апелянта і скасував судове рішення від 18 грудня 2009 року. Суд касаційної інстанції залишив у силі рішення суду попередньої інстанції. Враховуючи вищенаведене, а також положення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, прецедентну практику ЄСПЛ, Суд констатував порушення принципу юридичної визначеності та права на справедливий суд. Зважаючи на необґрунтоване втручання у право заявника на присуджені йому виплати після того, як рішення набуло законної сили, ЄСПЛ встановив порушення права на мирне володіння майном.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд). Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (право мирно володіти своїм майном).
Дата прийняття:	12/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	12/02/2019 (Комітет)
Назва:	CASE OF GRIGORYEV AND IGAMBERDIYEVA v. RUSSIA (Application no. 10970/12)

<p>Зміст:</p>	<p>Двоє заявників у цій справі вирішили влаштувати 12 грудня 2010 року одноособові демонстрації біля пам'ятника «Мати-Росія», що не вимагало попереднього погодження з місцевою владою.</p> <p>Як вбачається з матеріалів справи, напередодні заявниця звернулася до органів влади м. Калінінград із заявою про проведення 12 грудня 2010 року масової публічної демонстрації на площі. Проте отримала відмову, оскільки на цю дату планувалося проведення підготовчих заходів до святкування новорічних свят.</p> <p>12 грудня 2010 року заявник розташувався біля вказаного пам'ятника з плакатом, що містив написи політичного характеру.</p> <p>Завершивши одноособову демонстрацію, заявник відійшов від місця її проведення на відстань близько 20 метрів, після чого свою демонстрацію провела заявниця.</p> <p>Надалі заявник повернувся до місця проведення демонстрації зі своїм прапором і залишався там близько двох хвилин, поки співробітники міліції не затримали його. Він провів у відділенні міліції понад 3 години, де було складено протокол про адміністративне правопорушення, відповідно до якого він брав участь у масовому публічному заході, який відбувався без дозволу уповноважених органів.</p> <p>Пізніше аналогічне звинувачення було пред'явлено заявниці.</p> <p>Матеріали щодо, ймовірно, вчинених адміністративних правопорушень, були передані до суду. Суд не вбачив складів адміністративних правопорушень і присудив заявникам компенсацію внаслідок незаконного затримання та перешкоджання їм у проведенні одноособових демонстрацій. Правоохоронними органами було оскаржено це рішення суду; заявники вимагали присудження їм компенсації у більшому розмірі.</p> <p>Суд апеляційної інстанції залишив попередні рішення судів без змін.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції щодо заявника (право на свободу та особисту недоторканність).</p> <p>Порушення статті 10 Конвенції щодо заявника (право на свободу вираження поглядів).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>12/02/2019</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>12/02/2019 (Комітет)</p>
<p>Назва:</p>	<p><u>CASE OF BELAN AND SVIDERSKAYA v. RUSSIA</u> <i>(Applications nos. 42294/13 and 42585/13)</i></p>

<p>Зміст:</p>	<p>Обставинами справи встановлено, що 3 вересня 2012 року друга заявниця зверталася до органів місцевої влади м. Ростов-на-Дону з приводу надання дозволу на проведення публічної демонстрації 15 вересня цього ж року. Місцева влада відмовила у наданні дозволу, оскільки цього дня планувались масштабні міські святкування.</p> <p>15 вересня 2012 року перша заявниця вирішила влаштувати одноособову демонстрацію, оскільки її проведення не вимагало попереднього погодження з органами місцевої влади. Надалі до неї підійшли працівники міліції з вимогою припинити «пікет» та винесли офіційне попередження про порушення громадського порядку. Через певний час один із офіцерів попросив прохожого потримати плакат, поки заявниця отримувала попередження під підпис. Був здійснений відеозапис цих подій. Пізніше заявниця та громадянин були доставлені до відділення поліції.</p> <p>У справі щодо другої заявниці встановлено, що 15 вересня 2012 року вона вирішила влаштувати одноособову демонстрацію із плакатом проти законів, що регламентують порядок будівництва. По дорозі додому вона побачила чоловіка, що стояв разом із плакатом та проводив одноособову демонстрацію. Заявниця зупинилась, щоб прочитати напис на плакаті, після чого до неї підійшли працівники міліції з вимогою показати свій плакат. Вона відмовилась, через що була доставлена до відділення поліції.</p> <p>ЄСПЛ констатував порушення Конвенції, оскільки місцева влада вважала публічні одноособові демонстрації заявників несанкціонованими.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 11 Конвенції (право на свободу зібрань та об'єднань).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>12/02/2019</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>12/02/2019 (Комітет)</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF NIKOLAYEV v. RUSSIA (Application no. 61443/13)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>На початку 2012 року директор місцевої школи, яка також займала посаду голови дільничної виборчої комісії, усунула заявника з посади члена виборчої комісії (далі – ДВК).</p> <p>У День знань, 1 вересня 2012 року, близько 8 години ранку, заявник</p>

	<p>вирішив провести одноособову демонстрацію біля місцевої школи, директором якої була голова ДВК. Заявник роздавав листівки, в яких висловлював негативну інформацію щодо особистих та професійних якостей директора цієї школи. Персонал школи викликав працівника міліції, який чергував у школі у зв'язку з посиленням охорони заходу до Дня знань. Надалі, за його викликом, прибули ще 2 працівники міліції. На їхню вимогу заявник пред'явив документи, що посвідчують особу. В якийсь із моментів, коли працівники міліції перевіряли його дані за електронними базами даних, заявник вирішив піти. Побачивши працівника міліції, що слідує за ним, він повернувся. Після цього щодо нього застосували фізичну силу та одягнули наручники. Не дізнавшись причин затримання, заявник був доставлений до відділення міліції та звинувачений у дрібному хуліганстві.</p> <p>За версією працівників правоохоронних органів, підставою для затримання заявника було публічне використання нецензурної лексики, що поєднувалось із його неадекватною поведінкою: він нібито турбував перехожих, відмовлявся пред'явити документи, що посвідчують особу. Лікарським висновком було підтверджено наявність у заявника тілесних ушкоджень.</p> <p>Пізніше заявника поінформували про припинення стосовно нього справи про адміністративне правопорушення у зв'язку з відсутністю складу правопорушення.</p> <p>Заявник ініціював провадження щодо оскарження дій працівників міліції з підстави припинення його демонстрації, необґрунтованого використання фізичної сили та спеціальних засобів; переслідування у зв'язку із провадженням щодо нього. Суд відхилив вимоги заявника, а також відхилив твердження заявника про те, що провадження у справі про адміністративне правопорушення було припинено на тих підставах, що жодних офіційних документів йому пред'явлено не було, посилаючись на свідчення представника Міністерства внутрішніх справ, відповідно до яких справа стосовно заявника була втрачена.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування). Порушення пункту 2 статті 6 Конвенції (щодо презумпції невинуватості). Порушення статті 10 Конвенції (право на свободу вираження поглядів).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>12/02/2019</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>12/02/2019 (Комітет)</p>

Назва:	CASE OF RAGNAR THORISSON v. ICELAND (Application no. 52623/14)
Зміст:	<p>21 жовтня 2010 року Управління податкових розслідувань ініціювало провадження щодо перевірки відомостей податкової декларації заявника за 2006 рік. 13 січня 2011 року розслідування, в ході якого було складено звіт про перевірку, завершено. Надалі листом від 14 січня 2011 року заявника було поінформовано про передачу його справи до Управління внутрішніх доходів, а також щодо можливого ініціювання кримінального провадження проти нього у зв'язку із порушенням податкового законодавства. На цей лист заявник повинен був надати коментарі впродовж 30 днів. На основі звіту Управління внутрішніх доходів 23 листопада 2011 року постановило рішення про те, що заявник не зазначив в декларації відомості щодо значного приросту капіталу, отриманого у 2006 році, та, відповідно, здійснив перерахунок суми податку і встановив надбавку в розмірі 25 %. Заявник сплатив розмір надбавки та встановлені суми податку.</p> <p>28 березня 2012 року Управління податкових розслідувань повідомило про зазначений факт спеціального прокурора. Заявник також був повідомлений про це. 14 вересня 2012 року заявника допитали правоохоронні органами.</p> <p>10 жовтня 2012 року заявник був поінформований про те, що стосовно нього пред'явлено обвинувачення у вчиненні податкових злочинів з обтяжуючими обставинами. 16 травня 2013 року районний суд визнав винним заявника у пред'явленому обвинуваченні та призначив покарання у вигляді 3 місяців позбавлення волі з дворічним іспитовим строком та штрафом у розмірі 125 тис. євро. Окрім цього було постановлено стягнути із заявника суму судових витрат.</p> <p>Заявник стверджував, що накладення на нього податкових надбавок та штрафів являло собою санкції, які були кримінальними за своєю суттю для цілей статті 4 Протоколу № 7 до Конвенції, і відповідно він був двічі покараний за одне і те саме правопорушення.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 4 Протоколу № 7 до Конвенції (право не бути притягненим до суду або покараним двічі).
Дата прийняття:	12/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	12/05/2019 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.

<p>Назва:</p>	<p><u>CASE OF YAKUBA v. UKRAINE</u> (Application no. 1452/09)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалася порушення права на справедливий суд за таких обставин.</p> <p>Так, заявник був раніше неодноразово засуджений за злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.</p> <p>Відповідно до обставин справи, встановлених рішеннями національних судів, П., який є приватною особою, ймовірно, завербований працівниками правоохоронних органів, отримавши грошові кошти, здійснив у різний час закупку наркотичного засобу – опіуму, повернувся до працівників правоохоронних органів та в присутності свідків пред'явив придбаний наркотичний засіб. Перша закупка була відзнята на відео, ймовірно, прихованою камерою.</p> <p>9 березня 2007 року заявника затримали. Під час затримання він стверджував, що до нього були застосовані надмірні заходи впливу. З приводу заяв щодо жорстокого поводження, прокуратура розпочала розслідування, за результатами якого факт жорстокого поводження із заявником не був підтверджений.</p> <p>Згодом заявникові було пред'явлено обвинувачення у збуті наркотичних речовин. Під час досудового розслідування відеозапис першої закупки був переглянутий слідчим за участю двох свідків. Протоколом огляду відеозапису зафіксовано факт збуту наркотичних речовин заявником особі П.</p> <p>В ході досудового розслідування та судового розгляду пред'явленого обвинувачення заявник неодноразово вимагав надати відеозапис, розкрити особу П. та допитати його. Зокрема, клопотав про допит громадянина Б., який начебто перебував поряд із заявником у день затримання. Проте, слідчий повідомив, що пошук громадянина Б. не виявився успішним, а тому немає можливості допитати його. Під час судового розгляду заявник знову клопотав до суду щодо допиту Б., проте суд відхилив ці клопотання з невстановлених причин.</p> <p>Вироком суду заявника було визнано винним у вчиненні злочину шляхом збуту наркотичних речовин та призначено покарання у вигляді 8 років позбавлення волі.</p> <p>Заявник оскаржував вирок до суду апеляційної та касаційної інстанцій з мотивів його необґрунтованості, відмови у допиті П., який брав участь у проведенні оперативної закупки; стверджував про незаконність відмов у розслідуванні факту жорстокого поводження.</p> <p>Окрім цього, заявник подав скаргу з приводу порушення його права на звернення до суду, оскільки для направлення скарги до ЄСПЛ заявник</p>

	звертався з клопотаннями до суду першої інстанції щодо надання копій з матеріалів справи для обґрунтування висловлених у скарзі порушень Конвенції, але суд першої інстанції відхилив клопотання, зазначивши, що національним законодавством не передбачено процедури надання копій матеріалів справи особі, яка вже відбуває покарання.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пунктів 1 та 3 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд). Порушення статті 34 Конвенції (щодо права на звернення до ЄСПЛ).
Дата прийняття:	12/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	12/05/2019 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF CIANTAR AND MAXKIM LTD v. MALTA</u> (Application no. 7448/15)
Зміст:	<p>Заявники стверджували про необґрунтоване втручання у мирне володіння майном з огляду на конфіскацію автомобілів, які належали їм на праві власності, у зв'язку з тим, що громадянина М. (син першого заявника) було визнано винним у нанесенні тілесних ушкоджень та водінні без водійського посвідчення.</p> <p>Як вбачається з матеріалів справи, перший автомобіль належав другому заявникові – компанії, хоча її працівником М. не був.</p> <p>Другий автомобіль належав першому заявникові – батькові М., на праві власності.</p> <p>М. двічі порушував вимоги закону через водіння автотранспортних засобів без наявності водійського посвідчення, та в обох випадках в рамках кримінального провадження відповідні автомобілі були конфісковані.</p> <p>Намагаючись повернути автомобілі у своє законне володіння, заявники ініціювали цивільний судовий процес щодо їх повернення та відшкодування шкоди, понесеної внаслідок втрати рухомого майна. Суд першої інстанції постановив повернути автомобіль першого заявника та відмовив у стягненні коштів за заподіяну заявникам шкоду. В рамках національного судового провадження Конституційним судом Мальти було визнано порушення права на мирне володіння майном у випадках обох заявників. Конституційний суд постановив повернути заявникам їх автомобілі та виплатити компенсацію внаслідок заподіяної моральної шкоди в розмірі 300 євро. Заявники стверджували про порушення їхнього права на мирне володіння майном у зв'язку з відсутністю</p>

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

	справедливого відшкодування.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (право на мирне володіння майном) щодо першого заявника.
Дата прийняття:	12/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	12/05/2019 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF ZEKI KAYA v. TURKEY</u> (App. No(s).22388/07)
Зміст:	<p>Справа стосувалася національного судового процесу з питання медичної недбалості лікарів. Заявник у травні 1998 року, в результаті операції на очах, втратив зір на одне око. Звинувачуючи лікаря-хірурга у недбалості, заявник ініціював провадження (1998 р.) проти директора медичного закладу з вимогою відшкодування йому шкоди, завданої халатністю лікаря центру. Експертним висновком було встановлено недбалість лікаря-хірурга.</p> <p>Адміністративний суд (2006 р.) присудив заявникові відшкодування матеріальної та моральної шкоди. Рішення було підтримано Верховним адміністративним судом (2009 р.). Пізніше (2007 р.) заявникові було виплачено розмір компенсації. В березні 2015 року компенсаційна комісія присудила також відшкодування у зв'язку з невиконанням національними судами вимог щодо дотримання розумних строків судового провадження у його справі проти директора медичного закладу.</p> <p>Заявник стверджував, що було порушено його право на мирне володіння майном, оскільки у зв'язку із надмірною тривалістю судового розгляду компенсація, присуджена йому національними судами, знецінилась за той період, в який тривало провадження. Заявник зазначив, що відповідно до національного законодавства він був позбавлений можливості звертатись до суду з вимогою переоцінки розміру оспорюваної суми.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (право на мирне володіння майном).

Дата прийняття:	12/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	12/02/2019 (Комітет)
Назва:	CASE OF MUCHNIK AND MORDOVIN v. RUSSIA <i>(Applications nos. 23814/15 and 2707/16)</i>
Зміст:	<p>Щодо першої заявниці: не погоджуючись із закриттям місцевого телеканалу, заявниця в період з 4 по 14 січня 2015 року провела 9 одноособових демонстрацій на площі міста. Інші громадяни також влаштовували демонстрації в тому ж місці та в ті ж дати, дотримуючись дистанції 30 метрів один від одного. 27 лютого 2015 року заявниці було пред'явлено обвинувачення про вчинення адміністративного правопорушення з приводу організації та проведення групової демонстрації без попереднього погодження з органами місцевої влади. Надалі суд першої інстанції визнав заявницю винною у вчиненні адміністративного правопорушення та призначив покарання у вигляді штрафу. Суд зазначив, що хоча норми щодо 30-метрової дистанції між особами були дотримані, проте в цілому відбулась одна подія. Заявниця також стверджувала, що відсутність сторони обвинувачення під час слухання справи порушила принцип неупередженості, оскільки суддя перейняла на себе функцію обвинувачення.</p> <p>Щодо другого заявника: 6 серпня 2014 року заявник влаштував одноособову демонстрацію біля торгового центру проти переслідування політичних активістів. 15 травня 2015 року працівником правоохоронних органів було складено протокол про адміністративне правопорушення, за яким другого заявника звинуватили у проведенні групової демонстрації (пікет) без попереднього погодження з органами місцевої влади. Районний суд визнав заявника винним та призначив покарання у вигляді штрафу. Суд спирався на протокол про адміністративне правопорушення, покази свідків та працівників правоохоронних органів про те, що заявник разом з іншими особами проводив пікет і дистанція між кожним із них становила менше 30 метрів.</p> <p>Заявник стверджував про порушення його права на захист, оскільки його не представляв адвокат; окрім цього, вважав, що при розгляді його справи судом не було дотримано принципу неупередженості, адже сторона обвинувачення присутня не була, а функцію прокуратури фактично перейняв на себе суд.</p> <p>Враховуючи обставини справи, ЄСПЛ констатував порушення щодо обох заявників.</p>

<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) щодо обох заявників. Порушення пунктів 1 та підпункту «b» пункту 3 статті 6 Конвенції щодо обох заявників (право на справедливий суд в аспекті безсторонності суду). Порушення статті 10 Конвенції (право на свободу вираження поглядів) щодо першого заявника. Порушення статті 11 Конвенції (право на свободу зібрань та об'єднань) щодо другого заявника.</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>12/02/2019</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>12/02/2019 (Комітет)</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF RYKLIN AND SHAROV v. RUSSIA (Applications nos. 37513/15 and 37528/15)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>21 квітня 2015 року заявники разом з трьома іншими особами надіслали письмове повідомлення в офіс мера Москви про намір провести демонстрацію з 15 тисячами учасників 6 травня 2015 року до 22 години на Болотній площі. Після закінчення строку, встановленого для надання відповіді місцевою владою, 28 квітня 2015 року заявники написали лист до мерії, в якому зазначалося, що вони вважають, що захід на 6 травня 2015 року був погоджений мером. 27 квітня 2015 року Департамент регіональної безпеки і боротьби з корупцією Москви зателефонував заявникам і запропонував провести цю подію на іншій вулиці. 30 квітня 2015 року Департамент листом повторив цю пропозицію. Організаторів заходу також попередили, що, якщо вони відмовляться від цієї пропозиції, їм не буде дозволено проводити публічні заходи взагалі.</p> <p>За словами заявників, вони поінформували всіх можливих учасників демонстрації про його скасування шляхом розміщення інформації в Інтернеті та через інші засоби зв'язку.</p> <p>Приблизно о 19 годині 6 травня 2015 року обидва заявники прибули на Болотну площу, де побачили зібрання в кількості п'ятдесяти осіб. Зі слів заявників, під час одноособових демонстрацій демонстранти дотримувались встановленої законом дистанції для їх проведення. Заявники вважали, що кожен із них проводив одноособову демонстрацію, яка не вимагала попереднього погодження органів влади. Через кілька хвилин заявників заарештували і відвезли до відділення поліції. Надалі їм було пред'явлено обвинувачення в</p>

	<p>організації та проведенні групового громадського заходу без попереднього погодження з органами місцевої влади. Суди першої інстанції визнали заявників винними у вчиненні правопорушення та призначили їм покарання у вигляді 10 діб адміністративного арешту. Основним мотивом для прийняття такого рішення було встановлення факту організації та проведення демонстрації заявниками та п'ятдесятьма особами без попереднього погодження з органами місцевої влади. За результатами апеляційного оскарження рішення суду першої інстанції висновок суду першої інстанції був залишений в силі. Заявники також стверджували, що при розгляді їхніх справ судами не було дотримано принципу неупередженості, адже сторона обвинувачення не була присутня на судових засіданнях, а функцію прокуратури фактично перейняли на себе суди.</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) стосовно обох заявників.</p> <p>Порушення статті 10 у поєднанні зі статтею 11 Конвенції (право на свободу вираження поглядів та на свободу зібрань та об'єднань) щодо обох заявників.</p>
Дата прийняття:	12/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	12/05/2019 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF BOLTAN v. TURKEY</u> (App. No(s).33056/16)
Зміст:	<p>Заявник Б., громадянин Туреччини, який народився в 1991 році, відбуває покарання у в'язниці.</p> <p>Справа стосувалася його умов утримання з огляду на його інвалідність, а також відсутність перспектив його можливого звільнення з огляду на те, що він був засуджений до довічного ув'язнення. 24 квітня 2012 року Б., учасник радикальної нелегальної організації, був поранений вибухом бомби, яка здетонувала в його руках, коли він намагався кинути її у солдатів під час збройної конфронтації, яка відбувалася поблизу м. Діярбакіра. Внаслідок цього заявник отримав тілесні ушкодження: ампутація правої руки та втрата зору на одне око.</p> <p>У 2014 році його засудили до довічного позбавлення волі. У лютому 2015 року він звернувся з клопотанням про адаптацію умов відбування покарання до його інвалідності. Він бажав відбувати покарання не в одиночній камері, а з іншими ув'язненими, оскільки ті могли б надавати</p>

	<p>йому сторонню допомогу у повсякденному житті.</p> <p>Два медичні висновки, надані в березні та квітні 2015 року, підтвердили, що його стан здоров'я потребує стороннього нагляду, проте не є підставою для зупинення виконання вироку. Клопотання щодо зміни умов відбуття покарання були відхилені судом. 11 грудня 2015 р. Б. звернувся до Конституційного суду в зв'язку з несумісністю наявних умов відбування покарання з його інвалідністю. 18 травня 2016 року Конституційний суд відхилив заяву заявника як необґрунтовану. Медичний висновок, підготовлений у 2016 році, також вказував на те, що його стан здоров'я не є перешкодою для виконання вироку. Спираючись, зокрема, на статтю 3 (заборона нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження), заявник стверджував, що його розміщення в одиночній камері становило нелюдське поводження з огляду на його інвалідність і що виконання покарання у в'язниці на все життя було несумісне з положеннями цієї ж статті.</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Відсутність порушення статті 3 Конвенції (щодо умов відбування покарання заявником).</p> <p>Порушення статті 3 Конвенції (щодо скарги на неможливість пом'якшення характеру вироку про довічне позбавлення волі).</p>
Дата прийняття:	12/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	12/05/2019 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF PAIS PIRES DE LIMA v. PORTUGAL</u> (App. No(s).70465/12)
Зміст:	<p>Заявник працював адвокатом. 1 березня 2007 року він подав скаргу до Вищої ради юстиції на суддю, в якій стверджував про відсутність неупередженості та корупцію, шахрайство з її боку у справі, де він був представником сторони.</p> <p>Пізніше Вища рада юстиції розслідування за його скаргою припинила.</p> <p>Після цього суддя, дії якої були предметом скарги заявника, звернулася до суду з цивільним позовом про відшкодування шкоди у сумі 50 тис. євро, завданої цією скаргою.</p> <p>Позов судді був задоволений у повному обсязі, а заявника зобов'язано відшкодувати позивачці шкоду у розмірі 50 тис. євро. Заявник оскаржив це рішення до суду апеляційної інстанції, який скасував попереднє рішення суду та направив справу на новий розгляд.</p> <p>Нове слухання справи завершилось знову не на користь заявника: позов</p>

	<p>судді задоволено у повному обсязі та зобов'язано заявника сплатити розмір шкоди. Суд відхилив твердження заявника про упередженість судді та її корупційні діяння. Надалі обидві сторони ініціювали апеляційний процес: заявник вимагав скасувати рішення суду, а суддя – збільшити розмір компенсації за заподіяну шкоду до 100 тис. євро. Апеляційний суд скаргу заявника відхилив, а вимоги судді задовольнив. Надалі заявник оскаржив рішення до Верховного суду, який змінив рішення в частині розміру відшкодування компенсації та зменшив його суму до 50 тис. євро.</p> <p>ЄСПЛ зазначив, що заявник звернувся до Вищої ради юстиції не публічно, а у приватній формі шляхом подачі скарги. Незважаючи на те, що цей факт був предметом обговорення в юридичних колах, немає підстав вважати, що заява адвоката була публічною та спричинила шкоду репутації судді. Тобто заявник не може нести відповідальність за витік тієї інформації, яка повинна була бути конфіденційною. Окрім цього, Суд зазначив, що розмір компенсації був надмірним.</p> <p>Враховавши всі обставини в справі, ЄСПЛ констатував порушення права на свободу вираження поглядів.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 10 Конвенції (право на свободу вираження поглядів).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>12/02/2019</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>12/05/2019 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p><u>CASE OF CRISTEA v. THE REPUBLIC OF MOLDOVA</u> (App. No(s).35098/12)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалася невиконання остаточного судового рішення, постановленого на користь заявника, та відсутності ефективного засобу правового захисту. Заявник певний час працював у Міністерстві внутрішніх справ.</p> <p>20 вересня 2007 року заявник звернувся до суду із заявою до органів місцевої влади з вимогою надати йому житло. 6 грудня 2007 року позов заявника було задоволено та зобов'язано органи місцевої влади надати йому житло в оренду. Обґрунтованість та законність висновків судів нижчої інстанції були підтверджені Верховним судом 20 лютого 2008 року. Рішення набуло законної сили. У зв'язку з тим, що рішення суду, постановлене на користь заявника, все ще не було виконаним,</p>

заявник 2 листопада 2011 року звернувся до суду з позовом про відшкодування матеріальної та моральної шкоди, завдані невиконанням рішення суду.

Рішенням від 26 січня 2012 року суд констатував, що остаточне рішення суду про надання житла заявникові все ще не було виконаним, та частково задовольнив його позов. Однак, після апеляційного перегляду рішення, ініційованого відповідачем, апеляційний суд скасував попереднє рішення суду про відшкодування шкоди заявникові, з посиланням на той факт, що з 31 березня 2011 року заявник більше не працював у системі органів Міністерства внутрішніх справ, а тому держава не зобов'язана надавати йому житло. Відповідно, вимоги щодо відшкодування матеріальної та моральної шкоди у зв'язку із ненаданням житла є необґрунтованими та мають бути відхилені.

6 травня 2014 року заявник звернувся до суду з позовом про відшкодування сум за оренду житла з 1 червня 2011 року та відшкодування шкоди, завдані невиконанням остаточного рішення суду. 13 жовтня 2014 року суд присудив заявникові відшкодування сум матеріальної та моральної шкоди. У задоволенні решти вимог було відмовлено. 4 березня 2015 року законність і обґрунтованість висновків суду першої інстанції були підтверджені апеляційним судом. В різні дати сторони справи ініціювали касаційне провадження щодо попередніх рішень суду. 22 липня 2015 року Верховний Суд задовольнив скаргу заявника і зазначив, що остаточне рішення суду від 20 лютого 2008 року все ще не було виконаним, період його невиконання продовжувався до 4 березня 2015 року. Також суд зазначив, що наявне право у заявника на отримання житла було підтверджено рішенням від 20 лютого 2008 року, що набрало законної сили, а тому факт припинення трудових відносин у системі правоохоронних органів з 31 березня 2011 року не стосується цієї справи.

У зв'язку з порушенням принципу розумного строку виконання рішення Верховний Суд присудив заявникові компенсацію в розмірі 290 євро та відшкодування розміру орендної плати за два роки (з 1 червня 2011 по 31 травня 2013 року, оскільки строк дії договору оренди становив 2 роки).

Заявник стверджував, що компенсація за невиконання рішення суду була виплачена в березні 2016 року.

Посилаючись на пункт 1 статті 6 (право на справедливий суд) Конвенції та статтю 1 Протоколу № 1 до Конвенції (право на мирне володіння майном), заявник скаржився на невиконання остаточного рішення від 20 лютого 2008 року. Він також скаржився на відсутність ефективного

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

	засобу правового захисту. Заявник звернувся із заявою до ЄСПЛ 24 травня 2012 року.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд). Порушення статті 1 Першого Протоколу до Конвенції (право на мирне володіння майном). Порушення статті 13 у поєднанні з пунктом 1 статті 6 та статтю 1 Першого протоколу до Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту).
Дата прийняття:	14/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	14/02/2019 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF O'LEARY v. IRELAND</u> (Application no. 45580/16)
Зміст:	Заявник скаржився на надмірну тривалість цивільного провадження щодо розгляду цивільної справи, що є несумісним із принципом розумності строків; стверджував про відсутність ефективного засобу юридичного захисту щодо цього факту.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд). Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту).
Дата прийняття:	14/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	14/02/2019 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF MAMMADOV v. AZERBAIJAN</u> (Application no. 36837/11)
Зміст:	Справа стосувалася смерті сина заявника під час проходження обов'язкової військової служби. Так, обставинами справи встановлено, що перед вступом на обов'язкову військову службу син заявника пройшов обов'язковий медичний огляд, який встановив наявність у нього ревматизму. Надалі син заявника пройшов додаткові медичні огляди на предмет наявності серцевих чи інших захворювань, які могли б завадити йому проходити військову службу. Таких захворювань у сина заявника встановлено не було.

	<p>6 липня 2010 року син заявника пройшов медичний огляд у військовому комісаріаті, в результаті чого його було визнано частково придатним для військової служби. Наступного дня син заявника вступив на військову службу. 13 липня цього ж року він зв'язався із рідними та просив передати певні речі, при цьому на здоров'я не скаржився.</p> <p>14 липня цього ж року заявника викликали до військового комісаріату у зв'язку зі смертю його сина. Як стало відомо, смерть сина настала вночі в результаті серйозної дисфункції дихальної системи.</p> <p>Заявник подавав заяву про порушення кримінального провадження за фактом смерті його сина, проте слідчий йому відмовив, оскільки, як вбачалося з висновків експерта, його смерть була спричинена захворюваннями. Відмова слідчого у відкритті провадження була оскаржена до суду, проте суд відхилив її.</p> <p>Заявник стверджував, що органи влади були винні у смерті його сина, зокрема, вони не провели належного розслідування смерті його сина та не встановили винних осіб.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Відсутність порушення статті 2 Конвенції (право на життя) у матеріальному аспекті.</p> <p>Порушення статті 2 Конвенції (право на життя) у процесуальному аспекті.</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>14/02/2019</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>14/05/2019 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p><u>CASE OF SA-CAPITAL OY v. FINLAND</u> <i>(Application no. 5556/10)</i></p>
<p>Зміст:</p>	<p>Компанія-заявник стверджувала про порушення свого права на справедливий суд, зокрема презумпції невинуватості, оскільки за рішенням суду вона була зобов'язана сплатити штрафні санкції в рамках дотримання конкурентного законодавства на основі доказів з чуток, внаслідок чого не могла перевірити їх правдивість та опитати осіб, які були джерелами цієї інформації, розглянутої як докази.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Відсутність порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).</p>

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

Дата прийняття:	14/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	14/05/2019 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF NARJIS v. ITALY (App. No(s). 57433/15)
Зміст:	Справа стосувалася відмови органів влади Італії відновити дозвіл на проживання марокканського громадянина – заявника Н., який прожив у Італії протягом 20 років на тій підставі, що становив небезпеку для суспільства й через те підлягав виселенню до Марокко. Суд постановив, що національні суди, які спеціально посилалися на статтю 8 Конвенції, врахували всі обставини, враховуючи зацікавленість заявника в захисті його приватного життя від втручання держави задля захисту громадського порядку. Зокрема, Суд зазначив, що з огляду на наявність судимості у Н., його регулярне вживання наркотиків та очевидну нездатність до соціалізації, зокрема в професії, італійські органи влади мали законні підстави сумніватися в міцності його соціальних і культурних зв'язків з країною перебування.
Констатоване порушення (стаття):	Відсутність порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).
Дата прийняття:	14/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	14/02/2019 (Комітет)
Назва:	CASE OF ZORINA AND OTHERS v. UKRAINE (Applications nos. 20295/07 and 3 other applications - see appended list)
Зміст:	Заявники скаржились на неефективність розслідування смерті їхніх родичів, які загинули за підозрілих обставин. Так, в одній із заяв № 20295/07 заявниця Зоріна О.К. стверджувала про неефективність досудового розслідування причин смерті її сина та встановлення винних осіб. 30 серпня 1996 року син заявниці загинув в результаті наїзду автомобіля, керованого громадянином П., під час перетину сином заявниці дороги. 19 лютого 1997 року стосовно П. було розпочато кримінальне провадження за фактом порушення правил дорожнього руху, що

	<p>спричинило смерть потерпілого. Районний суд неодноразово направляв справу на досудове розслідування за різних підстав: суттєві розбіжності між висновками технічних експертиз транспортного засобу; при проведенні додаткової технічної експертизи та відтворення події ДТП не було враховано суттєвих обставин пригоди; попередні вказівки суду не виконувались; не було встановлено місцезнаходження обвинуваченого. 3 лютого 2008 року кримінальне провадження щодо П. було зупинено у зв'язку з тим, що його місцезнаходження не було встановлено. Пізніше, П. був заарештований в Росії, але 4 серпня 2008 року прокуратура Росії відмовила у видачі П. в порядку екстрадиції в Україну, оскільки строк давності притягнення до кримінальної відповідальності минув. 29 квітня 2013 року Бабушкінський районний суд м. Дніпропетровська припинив кримінальне провадження щодо П. з підстави спливу строку давності притягнення до кримінальної відповідальності.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 2 Конвенції у процесуальному аспекті (право на життя).
Дата прийняття:	14/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	14/02/2019 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF RAMAZYAN v. ARMENIA</u> <i>(Application no. 54769/10)</i>
Зміст:	<p>У 1970-х роках виявлено мідно-молібденове родовище («Тегут») приблизно в чотирьох-шести кілометрах від сіл Тегут і Шнох у Лорійському регіоні.</p> <p>У 2001 році приватній компанії ЗАТ «Вірменська Мідна Програма» було видано ліцензію на видобуток корисних копалин Тегутського мідно-молібденового родовища на двадцять п'ять років.</p> <p>1 листопада 2007 року Уряд Вірменії прийняв Указ, яким затвердив перелік територій, що знаходяться в межах адміністративних кордонів сільських громад Шнох і Тегут у Лорійському регіоні, як зони експропріації, які повинні бути вилучені для потреб держави.</p> <p>Відповідно до Указу Уряду ЗАТ «Вірменська Мідна Програма» або ЗАТ «Тегут», засновані першими з метою реалізації проекту з експлуатації Тегутського мідно-молібденового родовища, повинні були придбати земельні ділянки, зазначені у додатках. Земельні ділянки, що належали заявникам, були також зазначені серед переліку земель, що потрапили</p>

до зони експропріації.

Заявники використовували земельні ділянки у сільськогосподарських цілях, а також для вирощування худоби.

У невизначену дату ЗАТ «Тегут» звернулося з листом до заявників із пропозицією придбати в них шість земельних ділянок за 19 тис. вірменських драмів (AMD, приблизно 41 євро (EUR)), 213 тис. драмів (приблизно 463 євро), 26 тис. драмів (приблизно EUR 57), 87 тис. драмів (приблизно 190 євро), 73 тис. драмів (приблизно 160 євро) і 339 тис. драмів (приблизно 737 євро), плюс додаткові 15 % на кожну суму, запропоновану відповідно до закону, що становить остаточну вартість шести земельних ділянок у розмірі 870 550 драмів (приблизно 1,893 євро). Заявники не відповіли на пропозицію, зважаючи на занижену запропоновану вартість ділянок. Стверджували, що не могли здійснити оцінку належних їм ділянок, оскільки жодна інша компанія не бажала проводити незалежну оцінку ринкової вартості їх земель. 12 травня 2008 року ЗАТ «Тегут» подав позов проти заявників та їх покійної матері Г. з метою зобов'язати їх підписати договір про вилучення земельних ділянок для державних потреб. Компанія базувала свою вимогу на звітах з оцінки, підготовлених на її прохання компанією Oliver Group LLC, ліцензованою компанією з оцінки. Згідно з повідомленнями, ринкова вартість шести земельних ділянок заявників становила 757 тис. драмів (приблизно 1 645 євро). Під час розгляду справи в Лорійському обласному суді другий заявник стверджував, що ринкова вартість їх землі була навмисно зменшена. Під час розгляду справи ЗАТ «Тегут» подало інші звіти щодо оцінки майна заявників, стверджуючи, що Oliver Group LLC підготувала виправлені звіти, згідно з якими ринкова вартість всього майна становила 1 038 тис. драмів (приблизно 2 257 євро). Остаточний розмір компенсації, включаючи додаткові 15 %, передбачені законом, становитиме 1 193 700 драм (приблизно 2,595 євро). 28 листопада 2008 року обласний суд задовольнив позов ЗАТ «Тегут», присудивши Г. та заявникам компенсацію в сумі 1 193 700 (приблизно 2 595 євро).

Заявники подали апеляцію, поскаржившись на те, що перший заявник не був належним чином повідомлений про провадження. Крім того, вони стверджували, що суд, знаючи, що Г. померла у 2007 році, постановив рішення, яке стосувалося її прав. 3 квітня 2009 року апеляційний суд скасував попереднє рішення суду та направив справу на новий розгляд. 7 жовтня 2009 року обласний суд задовольнив позов компанії «Тегут», у якому, зокрема, стверджується, що звіти з оцінки, підготовлені компанією «Олівер Груп», є законними і прийнятними доказами для

	<p>визначення ринкової вартості майна заявників, яке буде вилучене для потреб держави. Обласний суд зазначив, що першому заявникові, як спадкоємцю Г., повинно бути присуджено частину відшкодування, і присудив заявникам в цілому 1 193 700 драмів (приблизно 2595 євро) рівними частками як компенсацію. Заявники подали апеляцію, стверджуючи, що ринкова вартість їх землі була серйозно недооцінена та запропонована сума компенсації була недостатньою. Стверджували, що обласний суд прийняв заперечення, надані відповідачем, як доказ ринкової вартості їх власності. Окрім цього, суд повинен був скористатися своїм правом призначити експертизу оцінки вартості їх майна, у зв'язку з тим, що заявники не мали можливості надати альтернативну оцінку своєї землі. 3 лютого 2010 року апеляційний суд залишив без змін попереднє рішення суду, зазначивши, що заявники не порушили питання щодо недопустимості доказів (оцінки майна) у суді першої інстанції.</p> <p>Заявники подали касаційну скаргу, навівши підстави, аналогічні в апеляційній скарзі. 24 березня 2010 року касаційний суд визнав скаргу заявників необґрунтованою.</p> <p>Заявники скаржилися за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції, що позбавлення їх власності не відповідає вимогам законності, не переслідує жодного суспільного інтересу, а сума компенсації внаслідок експропріації була недостатньою. Зокрема, скаржилися на те, що закон не є достатньо передбачуваним, оскільки не визначає критеріїв для визначення ринкової вартості майна, яке має бути вилучене для державних потреб.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (право на мирне володіння майном).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>14/02/2019</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>14/02/2019 (Комітет)</p>
<p>Назва:</p>	<p><u>CASE OF LEVON ALIKHANYAN v. ARMENIA</u> <i>(Application no. 6818/10)</i></p>
<p>Зміст:</p>	<p>Справа за змістом аналогічна до справи <u>CASE OF RAMAZYAN v. ARMENIA</u> <i>(Application no. 54769/10)</i></p>

Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (право на мирне володіння майном).
Дата прийняття:	14/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	14/02/2019 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF PARSADANYAN v. ARMENIA</u> (Application no. 5444/10)
Зміст:	Справа за змістом аналогічна до справи <u>CASE OF RAMAZYAN v. ARMENIA</u> (Application no. 54769/10).
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (право на мирне володіння майном).
Дата прийняття:	14/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	14/02/2019 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF VARDANYAN AND HAKHVERDYAN v. ARMENIA</u> (Application no. 4178/10)
Зміст:	Справа за змістом аналогічна до справи <u>CASE OF RAMAZYAN v. ARMENIA</u> (Application no. 54769/10).
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (право на мирне володіння майном).
Дата прийняття:	14/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	14/02/2019 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF MASHINYAN AND RAMAZYAN v. ARMENIA</u> (Application no. 65124/09)
Зміст:	Справа за змістом аналогічна до справи <u>CASE OF RAMAZYAN v. ARMENIA</u> (Application no. 54769/10).

Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (право на мирне володіння майном).
Дата прийняття:	14/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	14/02/2019 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF MHER ALIKHANYAN v. ARMENIA</u> <i>(Application no. 4413/10)</i>
Зміст:	Справа за змістом аналогічна до справи <u>CASE OF RAMAZYAN v. ARMENIA</u> <i>(Application no. 54769/10)</i> .
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (право на мирне володіння майном).

Огляд рішень Європейського суду з прав людини. Рішення за період з 11.02.2019 по 15.02.2019 / Відпов. за вип.: Д.П. Мордас, Р.Ш. Бабанли. – Київ, 2019. – Вип. 4. – 23 стор.

Застереження:

1. Огляд окремих судових рішень, зокрема й їх переклад, здійснюється працівниками департаменту аналітичної та правової роботи Верховного Суду, з використанням матеріалів, розміщених на веб-сайтах Європейського суду з прав людини:

<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>

<https://hudoc.echr.coe.int>

2. Огляд рішень здійснюється з метою ознайомлення з їх коротким змістом. Для повного розуміння суті висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеному на веб-ресурсах Європейського суду з прав людини.

3. Інформація має суто допоміжний та довідковий характер і не має на меті висвітлити суть усієї проблематики, яка вирішується відповідними судовими рішеннями.

Підписуйтеся на нашу сторінку у Facebook
fb.com/supremecourt.ua